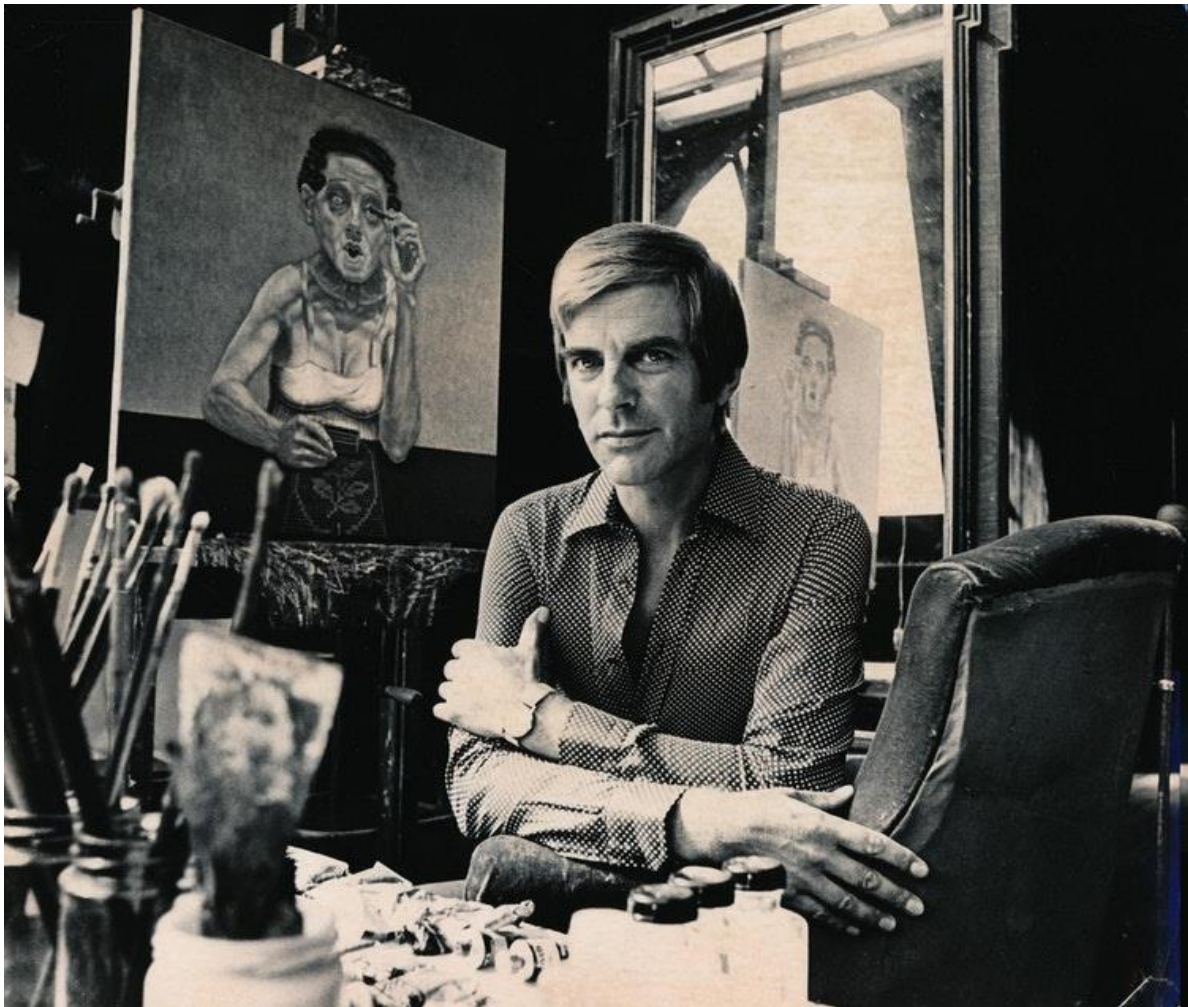

Het Parool

Datum 27 mei 2017

Provocerend werk, maar nooit zo bedoeld

KEES KEIJER

→ Herman Gordijn in zijn atelier in 1972. Achter hem het schilderij Rimmel.

privefoto

De gerimpelde vrouwenlichamen, uitdijende mannenbuiken, derderangs bordelen en bizarre kermis- voorstellingen in zijn werk

riepen aanvankelijk nogal wat weerstand op. "Het moet wel heel dwingend zijn, het moet onontkoombaar zijn van vorm, maar er moet niet een opgelegd verhaal achter zitten," zei Herman Gordijn over zijn schilderijen. Afgelopen donderdag overleed de kunstenaar op 85-jarige leeftijd.

Toch had hij zijn werk niet bedoeld als provocatie. Vaak was een voorval of een klein gebaar aanleiding voor een schilderij, dat uiteindelijk nogal tegenstrijdige emoties kon oproepen.

Gordijn werd geboren in Den Haag, waar hij als jongetje eens vanuit het keurige ouderlijk huis op pad ging om een cadeau voor zijn moeder te kopen. Hij raakte verdwaald in de hoerenbuurt, wat een onuitwisbare indruk maakte. "Dat beschaafde gedoe in de buitenwereld tegenover die verboden sprookjeswereld heeft me altijd gefascineerd."

De onflatteus geschilderde dames maakten plaats voor mannelijke naakten

In de jaren vijftig studeerde hij aan de Haagse Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en de Vrije Academie. Het was een periode waarin het abstract expressionisme de boventoon voerde in avant-gardekringen, maar Gordijn voelde zich meer aangetrokken tot kunstenaars die voortborduurden op het realisme zoals Otto Dix, George Grosz en Pyke Koch.

Op aanraden van Benno Premsela kwam Gordijn in 1960 naar Amsterdam, waar hij zijn homoseksualiteit niet langer verborgen hield. Waarschijnlijk maakten de onflatteus geschilderde oudere dames daardoor steeds vaker plaats voor mannelijke naakten.

Met de stad Amsterdam ontwikkelde hij een haat-liefdeverhouding. Vanaf de jaren tachtig woonde de artiest voornamelijk op de Veluwe en in de omgeving van Montpellier in Zuid-Frankrijk.

Herman Gordijn geldt als een van de belangrijkste Nederlandse realisten uit de periode na de Tweede Wereldoorlog, maar zijn kenmerkende beeldtaal werd niet alleen bepaald door de voorstelling. Compositie, ritme, kleur, licht-donkerverhoudingen, verfbehandeling en handschrift waren de beeldmiddelen waarmee hij de zeggingskracht van zijn werk probeerde uit te drukken.

Van 1969 tot 1987 was Gordijn werkzaam als docent aan de Gerrit Rietveld Academie. In de jaren zestig en zeventig werkte hij ook als decor- en kostuumontwerper voor veel grote Nederlandse toneelgezelschappen.

Herman Gordijn maakte monumentale portretten van Charlotte Köhler (1969), oud-burgemeester van Amsterdam Ivo Samkalden (1979), Ton Lutz (1985), een staatsieportret van Koningin Beatrix (1982) en een dubbelportret van de ondernemers en kunstmecenasen Loek en Miep Brons (1988). Op dat laatste portret is Loek zittend weergegeven en Miep staand, als omkering van het traditionele rollenpatroon tussen man en vrouw.

Museum More in Gorssel bereidt momenteel een grote overzichtsexpositie van zijn werk voor, die 25 juni opent. In overeenstemming met de wens van de kunstenaar gaat deze tentoonstelling gewoon door.